

Vormvrije m.e.r.-beoordeling Kadeverbetering Steendam- Tjuchem

Waterschap Hunze en Aa's

12 juni 2020

Project
Opdrachtgever

Vormvrije m.e.r.-beoordeling Kadeverbetering Steendam-Tjuchem
Waterschap Hunze en Aa's

Document
Status
Datum
Referentie

Vormvrije m.e.r. -beoordeling
Definitief
12 juni 2020
110010/20-009.156

Projectcode
Projectleider
Projectdirecteur

110010
ir. P.H.H. Stuurwold
ir. R.A. de Heij

Auteur(s)
Gecontroleerd door
Goedgekeurd door

mw. C.F. Terpstra MSc MA, mr. N. Duin
mw. mr. A.R. van Driel
ir. P.H.H. Stuurwold

Paraaf

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
K.R. Poststraat 100-3
Postbus 186
8440 AD Heerenveen
+31 (0)513 64 18 00
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veelelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	ALGEMEEN	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Doel m.e.r.-beoordeling en procedure	6
1.3	Leeswijzer	7
2	KENMERKEN VAN HET PROJECT	8
2.1	Omvang van het project	8
2.2	Cumulatie met andere projecten	11
2.3	De productie van afvalstoffen en verontreiniging en hinder	12
2.4	Gebruik natuurlijke hulpbronnen	12
2.5	Risico op ongevallen	12
2.6	Beoogde vergunningen	14
3	PLAATS VAN HET PROJECT	15
3.1	Bestaand en goedgekeurd landgebruik	15
3.2	Natuurlijke hulpbronnen	17
3.3	Natuurlijk milieu	17
4	KENMERKEN VAN HET POTENTIELE EFFECT	21
5	BEOORDELING	24
6	REFERENTIES	26
	Laatste pagina	26

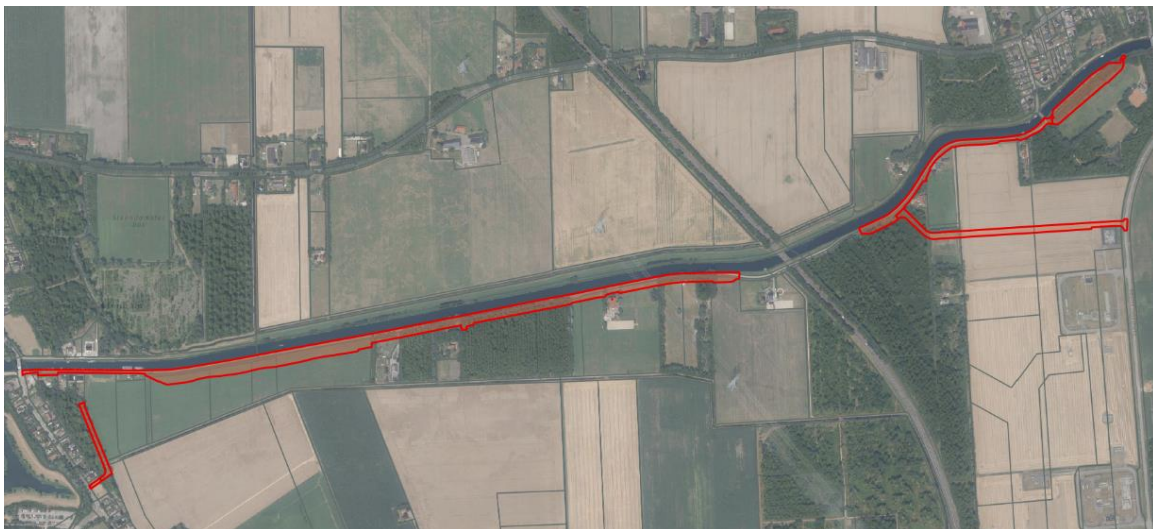
1

ALGEMEEN

1.1 Inleiding

In de gemeente Midden-Groningen ligt aan de oostkant van het Schildmeer, tussen de dorpen Steendam en Tjuchem, het Afwateringskanaal van Duurswold. Aan de zuidzijde van het kanaal ligt een kade. Deze kade voldoet niet aan de actuele beschermingseisen voor kades en moet versterkt worden, dit wordt nader toegelicht in paragraaf 2.1. Op afbeelding 1.1 is de ligging van de betreffende kade weergegeven en is de globale begrenzing van het plangebied te zien.

Afbeelding 1.1 Globale ligging plangebied

Over de kade loopt een weg die de namen Damsterweg (westelijk deel bij Steendam) en Afwateringskanaal (buiten de kern Steendam tot in Tjuchem) draagt. De verharding is deels in gebruik als fietspad en deels als erftoegangsweg, maar in de praktijk wordt de weg ook gebruikt door lokale weggebruikers, pakketbezorgers en vissers. De verharding voldoet niet aan de huidige eisen voor de inrichting van erftoegangswegen en leidt vanwege de beperkte rijbreedte in combinatie met het huidige gebruik tot onveilige verkeerssituaties, dit wordt nader toegelicht in paragraaf 2.1.

Waterschap Hunze en Aa's draagt zorg voor de kadeversterking en heeft daarnaast, samen met de gemeente Midden-Groningen, omwonenden en aanliggende eigenaren, gekeken naar een alternatieve ontsluiting voor de aanliggende percelen aan de Damsterweg en het Afwateringskanaal om de kade te ontlasten. In nauwe samenhang met de benodigde kadeversterking is besloten tot een voorkeursvariant (zie afbeelding 1.2).

Afbeelding 1.2 Voorkeursvariant

1.2 Doel m.e.r.-beoordeling en procedure

Projectplan Waterwet

Voor het aanpassen van de regionale waterkering is een projectplan Waterwet nodig. Volgens het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) is de goedkeuring van een projectplan Waterwet m.e.r.-beoordelingsplichtig wanneer het plan activiteiten bevat als 'De aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken' (categorie D 3.2). Het m.e.r.-beoordelingsplichtige besluit is de goedkeuring van het projectplan Waterwet door Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. De Gedeputeerde Staten zijn hiermee het bevoegde gezag voor deze m.e.r.-beoordeling. De initiatiefnemer (én bevoegd gezag voor het projectplan Waterwet) is waterschap Hunze en Aa's.

Het doel van deze notitie is om te beoordelen of de activiteiten die beschreven worden in het projectplan Waterwet belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben.

Mogelijke plan m.e.r.-plicht

Naast de m.e.r.-beoordeling is er nog een andere set regels waarbij een m.e.r.-plicht kan ontstaan. Volgens artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer moet een m.e.r. worden gemaakt bij de voorbereiding van een op grond van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling verplicht vast te stellen plan waarvoor een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming. Uit de opgestelde AERIUS-berekeningen (Witteveen+Bos, 2020)¹ is gebleken dat geen sprake is van mogelijk significante negatieve effecten (0,0 mol/ha/jaar) op het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Hieruit volgt dat er geen sprake is van een plan m.e.r.-plicht op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer.

Ontgrondingen

Een ontgronding is het verlagen van de (water)bodem of het weghalen van een grondlaag. Dit kan gevolgen hebben voor de omgeving. Regels omtrent ontgrondingen zijn geregeld in de Ontgrondingenwet. Een ontgronding zoals in het plangebied zal plaatsvinden is niet toegestaan zonder vergunning, tenzij vrijstelling is verleend in de provinciale verordening (Omgevingsverordening 2016, provincie Groningen). In het plangebied zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen het bevoegd gezag voor verlening, wijziging of intrekking van een vergunning.

¹ Witteveen+Bos. (8 mei 2020). AERIUS-berekeningen, kenmerk: RSWMdSAFSiV1, referentienummer: 110010/20-007.249.

De provincie geeft vrijstelling van het aanvragen van een ontgrondingsvergunning als de ontwikkeling een natuurterrein betreft. Deze vrijstelling geldt niet als:

- in de grondlagen op grotere diepte dan 3,00 m beneden het oorspronkelijke maaiveld of de bodem van een water wordt ontgrond;
- wanneer 10.000 m³ bodemmateriaal of meer in depot wordt gezet of naar elders wordt afgevoerd;
- of de ontgroning dijken betreft.

De ontgrondingsvergunning wordt opgesteld, omdat er meer dan 10.000 m³ bodemmateriaal wordt vervoerd (binnen het plangebied).

Ontgronden is een activiteit die is opgenomen in de bijlage (categorie D16.1) van het Besluit m.e.r.: 'De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2'. De m.e.r.-beoordelingsplicht is gekoppeld aan de vaststelling van de ontgrondingsvergunning (kolom 4 onder D 16.2). Het voornemen voldoet niet aan de drempel genoemd in kolom 2, namelijk het geval dat de activiteit betrekking heeft op meer dan 12,5 ha of meer. Dit betekent dat er sprake is van een vormvrije m.e.r.-beoordeling.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de kenmerken van het project toegelicht. Hoofdstuk 3 beschrijft de plaats van het project. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de kenmerken van het potentiële effect. De beoordeling en conclusies volgen in hoofdstuk 5.

2

KENMERKEN VAN HET PROJECT

Bijlage III van de EU-richtlijn 'milieubeoordeling projecten' stelt dat bij de kenmerken van de projecten in het bijzonder in overweging moet worden genomen:

- de omvang van het project;
- de cumulatie met andere projecten;
- de productie van afvalstoffen;
- verontreiniging en hinder;
- gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- risico van ongevallen, vooral gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2.1 Omvang van het project

Doel

De hoogte en stabiliteit van de huidige kade voldoen niet aan de actuele beschermingseisen. Het Waterschap Hunze en Aa heeft daarom besloten de kade te versterken. De kruinhoogte van de kade moet minimaal NAP -0,45m zijn gedurende de planperiode van 30 jaar. Bij de aanleghoogte wordt rekening gehouden met veenoxidatie en zettingen in de ondergrond.

Daarnaast is door de gemeente Midden-Groningen en het Waterschap Hunze en Aa's bepaald dat het toestaan van gemotoriseerd verkeer op de kade ongewenst is. Het huidige fietspad faciliteert gemotoriseerd sluisverkeer en daarnaast hebben stabiliteitsberekeningen aangetoond dat instandhouding van de kade voor een weg niet gewenst is. De verharding op de kade is in beheer bij de gemeente Midden-Groningen en doet in principe enkel dienst als fietspad en ontsluitingsweg voor de percelen Afwateringskanaal 16 en 18. In de huidige situatie maken echter ook lokale weggebruikers, pakketbezorgers en vissers structureel gebruik van het fietspad. De verharding op de kade (fietspad en weg) voldoet niet aan de eisen die gesteld worden aan de inrichting van een erftoegangsweg. De beperkte rijbreedte van het huidige fietspad en de weg leidt tot gevaarlijke situaties tussen gemotoriseerd verkeer en fietsers.

Het gebruik van de kade door gemotoriseerd verkeer heeft daarnaast invloed op de vorm en afmeting van de kade. Grote belastingen op het kadeprofiel maken een grotere kade noodzakelijk, en daarmee een groter ruimtebeslag en hogere investerings- en onderhoudskosten. Op deze specifieke locatie, met veel veen in de ondergrond, betekent dit dat iedere tien jaar ophoging van de kade noodzakelijk is, waarbij de weg en het fietspad in hun geheel verwijderd en opnieuw aangelegd moeten worden.

Het waterschap heeft, in samenwerking met de gemeente, besloten om er gelijktijdig met de kadeversterking voor te zorgen dat de percelen aan de Damsterweg en het Afwateringskanaal op een andere manier ontsloten worden. Zo wordt de kade ontlast en voldoet deze voor de komende decennia aan het vereiste veiligheidsniveau.

Omvang van de kadeversterking

Waterschap Hunze en Aa's is voornemens de waterkering van het Afwateringskanaal te verbeteren en in samenwerking met de gemeente Midden-Groningen nieuwe ontsluitingswegen te realiseren voor de percelen aan de kade. Het project voorziet in de volgende aanpassingen:

- verbreden van de kade: tot maximaal 20 m ten zuiden van de as van de kade;
- ophogen van de kade: tot 0,60 m boven de huidige hoogte;
- verleggen kwelsloten aan binnenkant van kade;
- realiseren van een nieuwe weg langs de kade ten behoeve van de ontsluiting van de percelen aan de Damsterweg 23, 25 en 27 en het Afwateringskanaal 2, 8, 12, 16 en 18. Ook wordt een tijdelijke ontsluiting gerealiseerd voor de woning aan het Afwateringskanaal 6¹;
- realiseren van een nieuwe ontsluitingsweg voor het landbouwperceel behorend bij de woning op Afwateringskanaal 12;
- realiseren van een nieuwe ontsluitingsweg voor het landbouwperceel in Steendam dat naast de woning aan de Damsterweg 27 ligt;
- realiseren van een nieuwe ontsluitingsweg voor de percelen aan het Afwateringskanaal 4 en de Kooilaan 1;
- realiseren van een fietspad op de kruin van de kade.

Daarnaast heeft het Waterschap het voornemen om mogelijk in de toekomst een stapsteen in de ecologische verbindingzone tussen het Roegwold en het Oldambtmeer te realiseren. Het doel van de stapsteen is om parallel aan het Afwateringskanaal een bypass te creëren met een drempel, zodat het waterpeil binnen de stapsteen niet te ver weg kan zakken. De stapsteen geeft zo ruimte voor de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers. Daarnaast wordt ook een droger deel voor natuurontwikkeling ingericht en bij de bruggen bij Tjuchem worden eco-voorzieningen gerealiseerd en er wordt een faunaverbinding richting natuurpark Kooiland mogelijk gemaakt. De beschutte en gevarieerde omgeving maakt dat dieren zich gemakkelijk zullen verplaatsen tussen de stapsteen en rest van het natuurpark Kooiland. Op dit moment maakt de stapsteen nog geen deel uit van het project.

De waterkerende functie van de kade wordt verzwakt door (het gebruik van) de weg. Trillingen door zwaar verkeer zorgen voor risico's ten aanzien van de kadestabiliteit. Door de weg zoveel mogelijk naast de kade te plaatsen en doordat deze niet langer doorlopend is, wordt de kade ontzien.

De Omgevingsverordening Groningen omvat de thema's ruimtelijke ordening, water, infrastructuur, milieu en ontgroningen. Voor een aantal onderwerpen waaraan een groot provinciaal belang wordt gehecht, zijn rechtstreeks werkende regels opgenomen. Zo is het Afwateringskanaal geassocieerd als karakteristieke waterloop. Hieraan zijn regels verbonden gericht op bescherming van het beloop en het profiel van de waterloop. Ten noorden van het plangebied geldt een veiligheidsnorm regionale waterkeringen van T300 en ten zuiden geldt een veiligheidsnorm van T100. In het gehele plangebied is het niet toegestaan om nieuwe windmolens te plaatsen en rondom de N33 is er een zoekgebied aangewezen voor een nieuwe wegverbinding.

Waterschap Hunze en Aa's is de waterbeheerder in dit gebied. Veiligheid tegen overstromingen is één van de kerntaken van het Waterschap Hunze en Aa's. Waterkeringen moeten op orde zijn, dat wil zeggen in een goede constructieve staat verkeren en aan de veiligheidsnorm voldoen. Hiertoe is in 2004 het Masterplan Kaden opgesteld. Een deel van het Masterplan Kaden is in 2015 afgerond. Onderhavig project betreft het laatste gedeelte van de kadeverbetering langs het Afwateringskanaal.

Aard van de maatregelen

In het ontwerp zijn drie verschillende geometrieën te onderscheiden. In het ontwerp is de erftoegangsweg hoofdzakelijk gepositioneerd in het achterland. Op locaties waar een sloot een te groot ruimtebeslag heeft, door de aanwezigheid van particuliere percelen of door het aanleggen van een binnenberm ten gevolge van opbarsten, is gekozen om drainage aan te leggen. Het aanleggen van drainage resulteert in voldoende stabiliteit zonder de aanwezigheid van een steunberm. De geometrie van een erftoegangsweg op de kruin en de geometrie met en zonder drainage zijn in deze paragraaf beschreven.

Bij de stabiliteitsberekeningen is uitgegaan van het standaard profiel (einde planperiode):

- een buitentalud van 1:2;

¹ De definitieve ontsluiting van het perceel aan Afwateringskanaal 6 maakt deel uit van het Ontwerp Tracébesluit voor de verbreding van de N33.

- een binnentalud van 1:3;
- indien er een sloot aanwezig is, heeft deze een diepte van 1 m ten opzichte van maaiveldniveau en een bodembreedte van 0,5 m, tenzij anders vermeldt.

De locatie van wegtypes in een dwarsprofiel variëren van op de kruin tot het achterland. De belangrijkste kenmerken van ieder wegtype zijn weergegeven in tabel 2.1 en afbeelding 2.1 tot en met afbeelding 2.3.

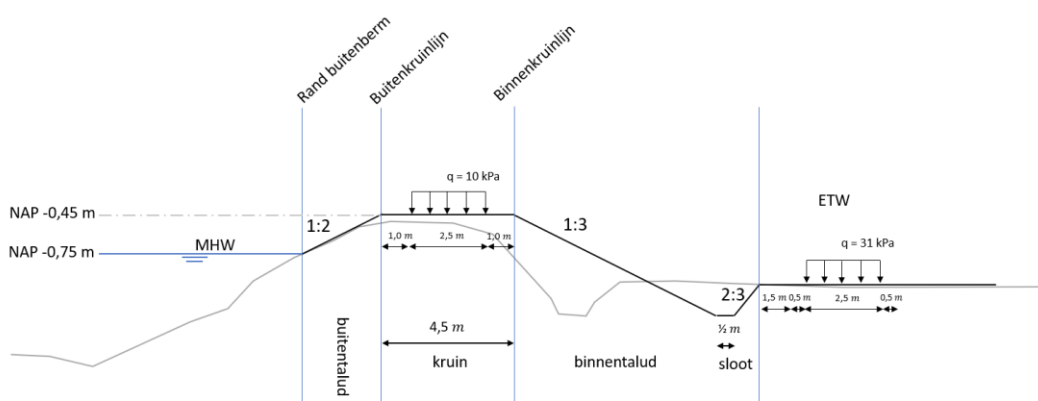
Tabel 2.1 Kenmerken standaard ontwerp per wegtypen

	Fietspad	Erftoegangsweg
breedte kruin	4,5 m	wisselend, afhankelijk van ruimtebeslag
belasting	10 kPa* (2,5 m breedte)	10 kPa (2,5 m breedte)**
positie bovenbelasting ten opzichte van buitenkruinlijn	1,0 m	minimaal 1,0 m
breedte verharding	2,0 m	3,5 m (bij VO-01A en VO-07B betonstraatstenen met een breedte van circa 3,0 m)
benodigde minimale bermbreedte van de weg	1,0 m	wisselend, afhankelijk van ruimtebeslag

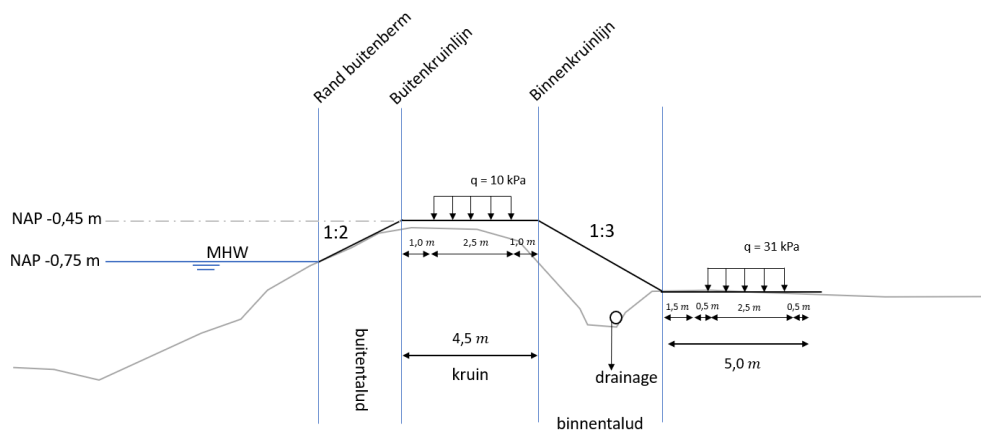
* kPa = kilopascal (eenheid voor druk), een pascal is gedefinieerd als de druk die een kracht van 1 newton uitoefent op 1 m².

** Gebaseerd op nooddiensten (brandweerauto is maatgevend voertuig) en onderhoudsvoertuig van het waterschap.

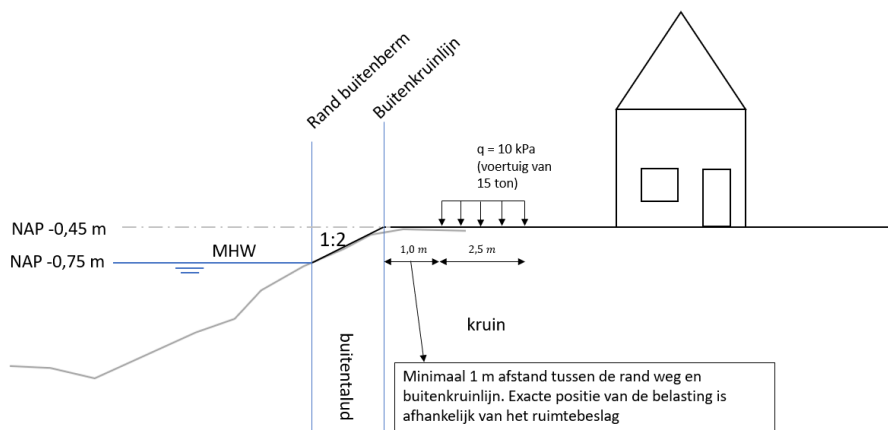
Afbeelding 2.1 Geometrie en belasting voor fietspad (einde planperiode, MHW = maatgevend hoogwater, ETW = erftoegangsweg)

Afbeelding 2.2 Geometrie en belasting voor fietspad en drainage zonder sloot, inclusief drainage (einde planperiode, MHW = maatgevend hoogwater)

Afbeelding 2.3 Geometrie en belasting voor erftoegangsweg op de kruin (einde planperiode, MHW = maatgevend hoogwater)

2.2 Cumulatie met andere projecten

Momenteel wordt er in de omgeving van het project gewerkt aan enkele andere projecten. Het betreft de verbreding van de N33, het natuur- en duurzaamheidspark bij Steendam dat onder andere ruimte biedt aan zonnepanelen en kleinschalige windturbines, de centrumversterking van de kern Steendam en de woningbouwontwikkeling in zowel Steendam als Tjuchem. Daarnaast werkt de Nationaal Coördinator Groningen in zowel Steendam als Tjuchem aan een versterkingsopgave in het kader van de aardbevingsproblematiek.

Voor het natuur- en duurzaamheidspark, de centrumversterking van de kern Steendam en de woningbouwontwikkelingsprojecten geldt dat zij geen m.e.r.-plicht hebben. Daarnaast geldt dat ten aanzien van milieueffecten in de vormvrije m.e.r.-beoordeling alleen rekening wordt gehouden met projecten waarvan minimaal een ontwerpbestemmingsplan of Tracébesluit ter inzage gelegen heeft. Voor deze projecten zijn die er niet. Van cumulatie met deze projecten is daarom geen sprake.

Voor de verbreding van de N33 geldt dat in 2018 is besloten tot een voorkeursalternatief. Dit wordt in de periode 2019-2020 uitgewerkt tot een Ontwerp Tracébesluit. In het kader van het Ontwerp Tracébesluit wordt ook een MER opgesteld. In dit MER worden de milieu- en omgevingseffecten van de verbreding van

de N33 uitvoering bekeken. In onderhavige vormvrije m.e.r.-beoordeling worden deze daarom niet betrokken.

2.3 De productie van afvalstoffen en verontreiniging en hinder

Afvalstoffen zijn ongewenste overblijfselen van een productieproces en overblijfselen die na verbruik van een product vrijkomen. In het geval van de ontgronding worden geen afvalstoffen geproduceerd, anders dan de emissies van machines bij de aanleg en gevolgen van het verplaatsen van bodem.

2.4 Gebruik natuurlijke hulpbronnen

Het is nog niet duidelijk welke materialen worden gebruikt voor de bermen en kades. Natuurlijke hulpbronnen betreffen niet-vernieuwbare en vernieuwbare grondstofvoorraden, milieuvorraden (schoon water, schone lucht, ruimte) en biodiversiteit. Deze m.e.r.-beoordeling reikt niet tot het gebied waar deze grondstoffen worden gewonnen.

2.5 Risico op ongevallen

Bij het opstellen van het plan van aanpak voor de kadeverbetering zullen de risico's op ongevallen in kaart worden gebracht.

Niet gesprongen explosieven (NGE)

In november 2019 is in het plangebied een onderzoek uitgevoerd naar NGE's¹. Hieruit is gebleken dat het plangebied niet verdacht is op NGE, met uitzondering van de bruggen bij de kernen Steendam en Tjuchem. Deze bruggen zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog namelijk vernield. Eventuele restanten van springstof hebben al meer dan 70 jaar in het water gelegen, waardoor restanten chemisch ontleed zijn, of de restanten zijn niet meer aanwezig door eerdere bouwwerkzaamheden rondom de walkant. De kans op gevaar is niet meer aannemelijk. Het gehele onderzoeksgebied, inclusief de twee bruggen, is daarmee volledig vrijgegeven voor NGE. Op 23 januari 2020 is door Leemans Speciaalwerken B.V een aanvulling gedaan en aangegeven dat de voornoemde conclusie ook geldt ter plaatse van de nieuwe ontsluiting voor het agrarische perceel bij Steendam. Deze locatie was nog niet opgenomen in het onderzoek uit november 2019.

Kabels, Leidingen en andere risico's

Relevante leidingen en hoogspanningsverbindingen moeten worden gewaarborgd en er dient rekening gehouden te worden met zones waarbinnen mogelijke beperkingen gelden. Bij het kadaster is informatie opgevraagd over de kabels en leidingen in en nabij het plangebied. Op basis van deze KLIC-melding is op te maken welke kabels en leidingen aanwezig zijn in het gebied, wat de functie is van deze kabels en leidingen en wie de eigenaar is. Uit de oriëntatiemelding is naar voren gekomen dat in het projectgebied een groot aantal kabels en leidingen aanwezig is. Het uitgangspunt van het projectontwerp is dat de kabels en leidingen niet zorgen voor een vermindering van de waterveiligheid. Dit geldt zowel voor de normale gebruikssituatie als ook voor calamiteitsituaties, zoals het ontstaan van schade aan een leiding of een explosie. Het waterschap heeft hiervoor de NEN3651:2020 als kaderstelling bepaald. Alle kruisingen van kabels en leidingen met de kade dienen te voldoen aan deze NEN-norm. Ten behoeve van de uitvoering van de plannen vindt nadere afstemming plaats tussen het Waterschap Hunze en Aa's en de verantwoordelijke netbeheerders.

Bodem

Op basis van het vooronderzoek zijn verdachte en/of verontreinigde locaties in beeld gebracht. Voor het onverdachte deel van het projectgebied kan grondverzet veelal onder de voorwaarden van 'tijdelijke uitname' worden uitgevoerd. De beschikbare regionale bodemkwaliteitskaart van de provincie Groningen is

¹ Witteveen+Bos. (22 november 2019). Conclusie vooronderzoek niet gesprongen explosieven, referentie: 110010/19-019.066.

formeel niet meer geldig. Geadviseerd wordt om de bruikbaarheid van de bodemkwaliteitskaart voor het hergebruik van grond ter plaatse van de onverdachte delen van het onderzoeksgebied tijdig af te stemmen met het bevoegd gezag. Ook wordt aanbevolen om hergebruik van grond uit de boezemkering en de toepassingseisen van grond in de boezemkering, welke zijn uitgesloten van de bodemkwaliteitskaart, tijdig af te stemmen met het bevoegd gezag.

Asbest

In januari 2020 is een asbestonderzoek uitgevoerd conform de NEN 5897¹. Uit dit onderzoek blijkt dat de fundering op het westelijke gedeelte van de rijbaan Damsterweg een zeer laag gehalte asbest bevat. De fundering kan niet worden hergebruikt en moet worden afgevoerd naar een erkend verwerker. De fundering op het oostelijke gedeelte van de rijbaan Damsterweg en het fietspad is niet verontreinigd met asbest. De vrij te komen bodem moet indicatief worden onderzocht. De verwachting is dat deze onverdacht zal zijn op het voorkomen van verontreinigingen.

Waterbodem

Het hergebruik van het vrijkomende slib moet afgestemd worden met het waterschap. Er is een kans dat de vrijkomende slib een afwijkende milieu hygiënische kwaliteit heeft en niet op aangrenzende percelen verspreid mag worden. Door ENVISO is daarom een verkennend (water)bodemonderzoek uitgevoerd conform de NEN 5740, NEN 5707 en NEN 5720². Uit het verkennend (water)bodemonderzoek is gebleken, dat er uit milieuhygiënisch oogpunt geen beperkingen bestaan voor de voorgenomen werkzaamheden ter plaatse. Indien grond/slib van de locatie wordt afgevoerd voor toepassing elders, volstaan de resultaten van het onderliggende bodemonderzoek mogelijk niet.

Aanvullend onderzoek

In mei 2020 is door ENVISO een aanvullend waterbodem-, asbest- en bodemonderzoek uitgevoerd conform de NEN 5720, NEN 5707 en de NEN 5740³. Het doel van dit onderzoek was het vaststellen van de milieu hygienische kwaliteit van de grond, het slib en het materiaal uit de dammen/puinpaden. Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat er uit milieu hygiënisch oogpunt geen beperkingen bestaan voor de uit te voeren werkzaamheden, uitgezonderd het puin in dam P01 (net ten oosten van de woonboten bij Steendam) waar asbesthoudend materiaal tot boven de hergebruiksnorm is aangetroffen. Bij een oppervlakte van circa 30 m² en een diepte van maximaal 0,5 meter is 15 m³ puin verontreinigd met asbest. De aangetroffen asbesthoudende puinverharding valt onder het 'Besluit asbestwegen Wms' met de Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T) als bevoegd gezag. Conform het besluit is het in bezit hebben van asbesthoudende verhardingen verboden en dient dit gemeld te worden bij IL&T waarna het puinpad binnen drie maanden gesaneerd dient te worden. Voorafgaand aan de sanering dient een plan van aanpak te worden opgesteld, dat beoordeeld dient te worden door IL&T. Indien grond/slib van de locatie wordt afgevoerd voor toepassing elders, volstaan de resultaten van het onderliggende bodemonderzoek mogelijk niet. Om definitief vast te stellen of de grond buiten de locatie kan worden hergebruikt, kan het bevoegd gezag (gemeente waar de grond zal worden toegepast) verzoeken om een partijkeuring conform het Besluit bodemkwaliteit.

Uit aanvullende toetsingsresultaten is ook gebleken dat, indicatief getoetst aan het Besluit bodemkwaliteit, alle boven- en ondergrond voldoet aan de Achtergrondwaarde (Altijd toepasbaar), uitgezonderd een deel van de ondergrond ter plaatse van sectie B (het bosrijke deelgebied rondom de percelen Afwateringskanaal 16 en 18) die voldoet aan de klasse Industrie. Als de grond niet wordt ontgraven en niet wordt verplaatst naar een andere locatie zijn er geen gevolgen en hoeven er geen maatregelen te worden getroffen. Als de grond in dit gebied wel wordt ontgraven en verplaatst naar een andere locatie moet deze op basis van monstername worden gecontroleerd en geclassificeerd en kan deze op basis van het resultaat weer elders worden toegepast.

¹ Unihorn B.V. (14 januari 2020). Milieutechnisch verhardingsonderzoek en asbestonderzoek, locatie Damsterweg Steendam., Rapport nummer 3905-19302-01-RAP-MOZ-01 v1.0.

² ENVISO. (10 juli 2019). Verkennend (water)bodemonderzoek. Dammen tussen Steendam en Tjuchem, projectnummer: EN05117.

³ ENVISO. (26 mei 2020). Aanvullend waterbodem, asbest & bodemonderzoek kadeverbetering tussen Steendam en Tjuchem, projectnummer: EN05364.

De gehalten aan PFAS in de boven- en ondergrond zijn niet verhoogd vastgesteld ten opzichte van de Achtergrondwaarde.

2.6 Beoogde vergunningen

Na het uitvoeren van een vergunninginventarisatie is gebleken dat er diverse vergunningen en besluiten benodigd zijn. Dit betreft de volgende vergunningen:

- mogelijke watervergunning voor aannemer;
- mogelijke ontheffing Wet Natuurbescherming (WNB);
- kapmelding WNB;
- ontgrondingenvergunning.

PLAATS VAN HET PROJECT

Bijlage III van de EU-richtlijn 'milieubeoordeling projecten' stelt dat bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop een project van invloed kan zijn, het volgende in het bijzonder in overweging moet worden genomen:

- het bestaande grondgebruik;
- relatieve rijkdom aan -en de kwaliteit en het regeneratievermogen van- de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
 - 1 Wetlands;
 - 2 kustgebieden;
 - 3 berg- en bosgebieden;
 - 4 reservaten en natuurparken;
 - 5 gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn);
 - 6 gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden;
 - 7 gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
 - 8 landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

3.1 Bestaand en goedgekeurd landgebruik

Het plangebied ligt ten oosten van het Schildmeer, tussen de kernen Steendam en Tjuchem in de gemeente Midden-Groningen. In Steendam bevinden zich, vanwege de directe ligging aan het Schildmeer, voorzieningen voor watersport en overige recreatie. In Tjuchem is, aansluitend aan de oostzijde van het plangebied, een dorpsbosje gelegen. Hierbinnen bevinden zich onder andere een tennisbaan en een ijsbaan. Het Schildmeer heeft een oppervlakte van circa 285 ha. Het Afwateringskanaal bevindt zich aan de oostzijde van het meer, ter hoogte van Steendam en loopt via de kernen Steendam, Tjuchem en Meedhuizen richting Delfzijl waar het uitmondt in de rivier de Eems. Het kanaal heeft een totale lengte van ruim 8 km. Een deel van het plangebied betreft de kade die ten zuiden van dit kanaal ligt tussen Steendam en Tjuchem. Dit deel van de kade heeft een lengte van bijna 2,5 km. De weg op de kade staat lokaal bekend als de Damsterweg (westelijk deel bij Steendam) en het Afwateringskanaal (tussen Steendam en Tjuchem). De kade zelf ligt iets hoger dan het omliggende gebied, te weten circa -0,5 m beneden NAP¹. Het gebied ten zuiden daarvan, ter hoogte van de nieuwe erftoegangsweg, ligt op circa -2 m beneden NAP. Het huidige landgebruik bestaat vooral uit agrarisch, water en groen.

¹ AHN. (8 augustus 2019). Viewer ter hoogte van het plangebied Dijkversterking Steendam-Tjuchem. Opgehaald van Actueel Hoogtebestand Nederland: <http://www.ahn.nl/index.html>.

Afbeelding 3.1 Uitsnede CBS Bestand Bodemgebruik 2015 (bron: PDOK Viewer)

Vigerende bestemmingsplannen

In het plangebied van de m.e.r.-beoordeling zijn meerdere bestemmingsplannen vigerend (vastgesteld door de toenmalige gemeente Slochteren; huidige gemeente Midden-Groningen). Het betreft:

- het bestemmingsplan Kleine Kernen (op 16 juli 2010 vastgesteld) en het bestemmingsplan Kleine Kernen, partiële herziening 2013 (op 19 september 2013 vastgesteld);
- het bestemmingsplan Buitengebied 2012 (onherroepelijk; op 4 april 2013 vastgesteld);
- het bestemmingsplan Steendam (onherroepelijk; op 4 juli 2013 vastgesteld).

Afbeelding 3.2 geeft een overzicht van de verbeeldingen van deze bestemmingsplannen.

Afbeelding 3.2 Uitsnede vigerende bestemmingsplannen (van links naar rechts: Steendam, Kleine Kernen en Buitengebied) met aanduiding plangrenzen (rood kader)

3.2 Natuurlijke hulpbronnen

Er is geen sprake van drinkwatergebieden of wingebieden voor bodemmateriaal of biomassa. Het project heeft daarmee geen invloed op de natuurlijke hulpbronnen van het gebied. Daarom wordt hier niet verder op ingegaan.

3.3 Natuurlijk milieu

Binnen de bijlage III van de EU-richtlijn milieubeoordeling projecten wordt gevraagd om het opnamevermogen op te nemen van het natuurlijke milieu. Hierbij wordt ingegaan op de ecologische waarden alsook de archeologische en cultuurhistorische waarden. Binnen het plan is er geen sprake van drukbevolkte gebieden. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) had Steendam in 2018 195 inwoners en Tjuchem 285 inwoners¹.

Beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het optreden van verzuring en vermessing binnen het nabijgelegen (circa 7 km) Natura 2000-gebied 'Waddenzee' als gevolg van stikstofemissie van geplande werkzaamheden is niet bij voorbaat uit te sluiten. Uit de rekentoets middels de AERIUS Calculator is gebleken dat de stikstofdepositie niet hoger is dan 0,00 mol/ha/j².

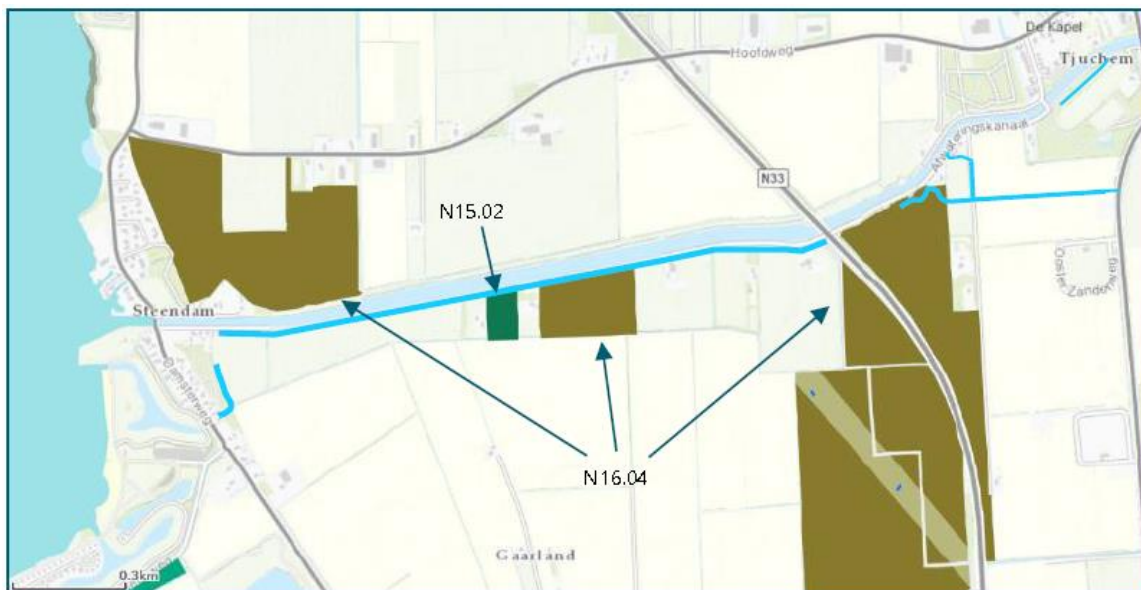
¹ CBS Statline. (8 augustus 2019). Kerncijfers en wijken en buurten 2018. Opgehaald van Centraal Bureau voor de Statistiek: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/>.

² Witteveen+Bos. (8 mei 2020). AERIUS-berekeningen, kenmerk: RSWMdSAFSiV1.

NatuurNetwerk Nederland (NNN)

De bosgebieden ten zuiden van de watergang maken deel uit van NNN (zie Afbeelding 3.3). Het grootste deel betreft gronden met het natuurtipe 'Vochtig bos met productie' (N16.04). Dit natuurtipe bestaat uit loofbossen die gedomineerd worden door diverse boomsoorten zoals populier, es, esdoorn, beuk, haagbeuk, eik, iep en els. Het is een grotendeels gesloten bos met een weelderige ondergroei. Dit bostype is de productievariant van delen van het haagbeuken- en essenbos en beek- en rivierbegeleidend bos. Een klein stukje bos is aangewezen als 'dennen-, eiken-, of beukenbos' (N15.02). Dit natuurtipe omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken die vaak eenvoudig van structuur zijn. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpenstrootje in de ondergroei behoren hiertoe. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het Verbond der naaldbossen.

Afbeelding 3.3 NNN-gebieden in de nabijheid van het plangebied

Het is mogelijk dat er enkele bomen langs de watergang moeten worden gekapt. Van een significante aantasting van het areaal is echter geen sprake. Ook treedt er als gevolg van de tijdelijke demping van watergangen geen significante aantasting op van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gronden. Er is zodoende geen sprake van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de natuur.

Om de tijdelijke maatregel (de demping van de watergang) te kunnen realiseren, dienen mogelijk enkele bomen langs de watergang te worden gekapt. Van een significante aantasting van het areaal is geen sprake. Ook treedt er als gevolg van de tijdelijke maatregel geen significante aantasting op van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gronden. Er is zodoende geen sprake van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN.

Flora en Fauna

In een natuurtoets¹ zijn de natuurwaarden in beeld gebracht. Binnen het plangebied zijn mogelijk gevolgen voor vleermuizen en bepaalde (vogel)soorten.

In een oude schietwilg ter hoogte van het adres Afwateringskanaal 16 zijn meerdere spechtengaten aanwezig die mogelijk dienst doen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten. Daarnaast is vastgesteld dat er aan de rand van het te kappen bos bij Steendam een aantal oude bomen met loshangend

¹ Witteveen+Bos (8 mei 2020). Flora en fauna Steendam Tjuchem, referentienummer: 110010/20-007.134.

schors of holen staat, die als verblijfplaats gebruikt kunnen worden door boombewonende vleermuizen. Nader soortgericht onderzoek conform het vleermuisprotocol is nodig om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen in de betreffende bomen vast te stellen. Daarnaast maakt de omgeving van de watergangen mogelijk deel uit van het foerageergebied of betreft het een vliegroute van vleermuissoorten. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de effecten op de beschermde soorten.

Het plangebied vormt een geschikt broedgebied voor verschillende beschermde vogelsoorten (buijzerd, havik en ransuil) en indien broedgevallen opzettelijk worden verstoord of nesten opzettelijk worden vernield/beschadigd, is er sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb). Voor het opzettelijk verstoren van soorten of vernielen/beschadigen van nesten moet een ontheffing worden aangevraagd.

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van (sporen van) beschermde reptielsoorten. Deze worden hier ook niet verwacht gezien de ligging van het plangebied buiten de bekende verspreiding van reptielsoorten. Tijdens het veldbezoek is er geen geschikt biotoop gevonden voor de Wnb beschermde vissoorten. De te dempen watergang vormt geen geschikt biotoop voor onder de Wnb beschermde vissoorten. Tijdens het veldbezoek zijn in of rondom het plangebied geen waarnemingen gedaan van onder de Wnb beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden. Door het ontbreken van zonbeschenen oeverzones, moerassen en broekbossen met een vegetatie gedomineerd door pluimzegge en moeraszegge kan het voorkomen van zeggekorfslak binnen het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied is door het ontbreken van geschikte biotopen ook ongeschikt als leefgebied voor andere beschermde soorten uit deze soortgroepen. Door het ontbreken van waarnemingen en de afwezigheid van geschikte biotopen in de directe nabijheid van het plangebied is het voorkomen van onder de Wnb beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden rondom de opstallen uit te sluiten. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

De aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibiesoorten binnen het plangebied zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander (allen bijlage A-soorten van de Wnb) is op basis van bekende waarnemingen, het aanwezige biotoop en waarnemingen tijdens het veldbezoek (bastaardkikker) bevestigd. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling voor artikel 3.10 van de Wnb (doden van dieren of beschadigen/vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Ter invulling van de zorgplicht dient de demping van de watergang op een zorgvuldige wijze (langzaam en bij voorkeur één kant op werken) plaats te vinden. De demping vindt bij voorkeur plaats nadat is verzekerd dat er geen amfibiesoorten aanwezig zijn in de watergang door vlak voordat de watergang wordt gedempt eventueel aanwezige amfibiesoorten weg te vangen met behulp van een schepnet en direct uit te zetten in watergangen die ongemoeid blijven in de directe omgeving.

Historisch Landgoed

Onderhavig plangebied bevindt zich in de gemeente Midden-Groningen (tot 2018 gemeente Slochteren) en ligt in de streek 'Duurswold', een van de laagstgelegen gebieden in de provincie Groningen. Vroeger stroomde het water van de hogere klei- en zandgronden naar deze streek toe en ontstonden er meren. Het huidige Schildmeer is hiervan nog een overblijfsel. Bewoning ontstond op de hogere, drogere zandrug in het Duurswold, dat vroeger ook wel de Zevenwolden werd genoemd naar de zeven dorpen die op deze zandrug waren ontstaan. Deze concentratie van bewoning heeft ertoe geleid dat het buitengebied een open karakter heeft zonder grote bebouwingsclusters. Naast de dorpen op de zandrug, liggen er enkele kleine bebouwingsconcentraties in het gebied, waaronder de dorpen Steendam en Tjuchem. Er zijn geen rijksmonumenten bekend binnen het plangebied.

Afbeelding 3.4 Historische kaart Steendam en Tjuchem omstreeks 1930 (bron: Kadaster Topotijdreis, 2019)

Archeologie

In april 2019 is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd¹. In het plangebied is een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden uit de perioden steentijd, middeleeuwen en nieuwe tijd. In september 2019 is daarom een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd². Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de archeologische verwachting, zowel voor resten uit de steentijd, de Romeinse tijd als uit de middeleeuwen, naar beneden kan worden bijgesteld. Wel zijn er sterke aanwijzingen die duiden op de aanwezigheid van een (weggezakte) wierde/terp waarbij het risico bestaat dat deze door graafwerkzaamheden wordt bedreigd. Hoofdstuk 4 gaat nader in op de mogelijke effecten.

¹ De Steekproef bv. (april 2019). Steendam-Tjuchem, Kadaverbetering (Gemeente Midden-Groningen, Gr.) Een Archeologisch Bureauonderzoek, rapportnummer: 2019-04/11.

² De Steekproef bv. (september 2019). Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek (IVO-O) Verkennde en Karterende Fase, rapportnummer: 2019-09/14.

KENMERKEN VAN HET POTENTIELE EFFECT

Bijlage III van de EU-richtlijn 'milieubeoordeling projecten' stelt dat bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging moet worden genomen:

- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
- het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- de waarschijnlijkheid van het effect;
- duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

Hoogwaterveiligheid

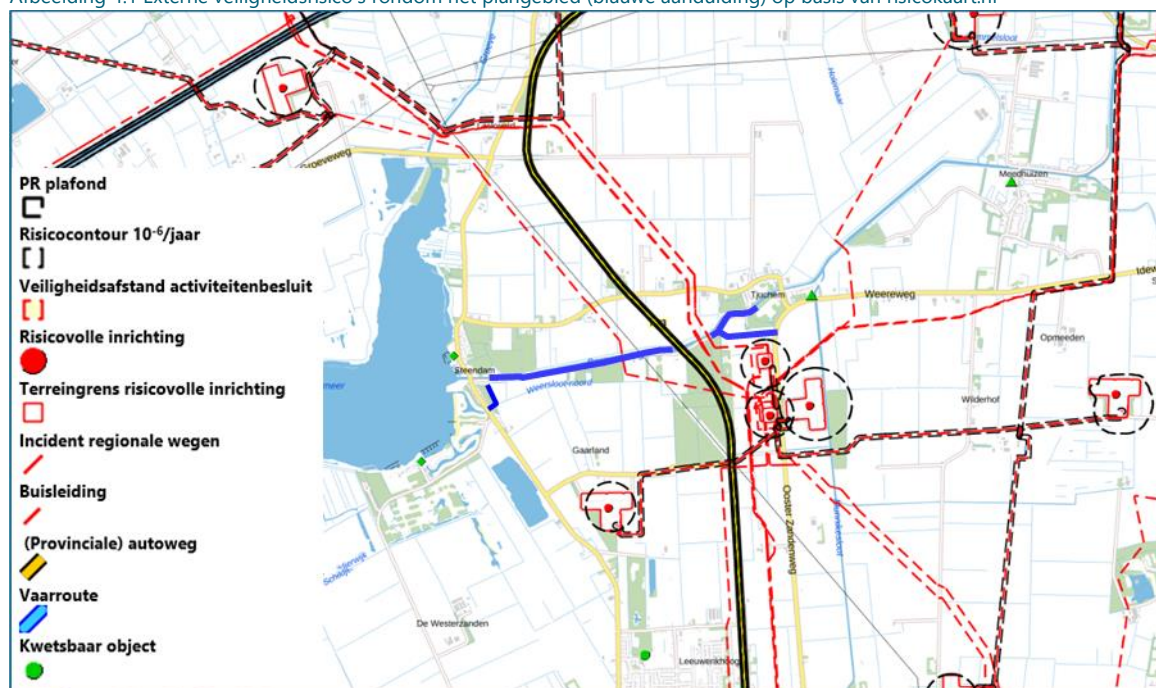
Uitgangspunt is het versterken van de kade langs het Afwateringskanaal tussen de kernen Steendam en Tjuchem, zodat aan de huidige veiligheidseisen wordt voldaan en de stabiliteit van de kade wordt verbeterd. De kade wordt ook in de toekomst gebruikt als fietspad, maar de doorlopende functie van de kade voor motorvoertuigenverkeer wordt verwijderd. De percelen aan de Damsterweg en het Afwateringskanaal worden via nieuwe erftoegangswegen ontsloten. Deze wegen zijn alleen bedoeld voor bestemmingsverkeer. Behalve de kadeversterking en de realisatie van de nieuwe ontsluitingen, zijn in het plangebied geen nieuwe ontwikkelingen voorzien. Uit veiligheidsbeoordeling van de waterkering is gebleken dat de hoogte en stabiliteit van de huidige kade aan de zuidzijde van het kanaal niet meer voldoet aan de actuele beschermingseisen. Het waterschap is derhalve genoodzaakt deze kade te versterken om deze weer te laten voldoen aan de normen voor een veilige regionale waterkering.

In de ontwerpbasis voor waterveiligheid staan alle uitgangspunten en randvoorwaarden om tot een ontwerp te komen welke voldoet aan de eisen voor waterveiligheid. Dit ontwerp wordt ingepast in het integrale ontwerp. Als de ontwerpbasis wordt gevolgd zal de kade weer voldoen aan de stabiliteit en is de hoogte toereikend om het actuele beschermingsniveau te waarborgen.

Externe veiligheid

In afbeelding 4.1 is een uitsnede van de Risicokaart opgenomen. In en nabij het plangebied bevindt zich een groot aantal risicovolle inrichtingen en transportroutes. Het plangebied wordt doorkruist door de autoweg N33 Siddeburen-Eemshaven. Ten westen van deze weg ligt een NAM-leiding. Ten oosten ervan liggen enkele aardgasleidingen. Ten zuiden van het plangebied bevindt zich een cluster risicovolle inrichtingen. Aan de Ooster Zandenweg 10 bevinden zich Tjuchem-Noord OV en Tjuchem-Zuid OV, gericht op de verlading van aardolie en aardgas. Aan de Ooster Zandenweg 7 en Geerlandweg 1 bevinden zich procesinstallatie ten behoeve van de aardolie- en aardgaswinning. Ten noordwesten van het plangebied ligt, op ruim 3 km afstand, een binnenvaarroute waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Abbeelding 4.1 Externe veiligheidsrisico's rondom het plangebied (blauwe aanduiding) op basis van risicokaart.nl

Gezien het feit dat onderhavig bestemmingsplan geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten mogelijk maakt waar mensen verblijven en de doorlopende functie van de weg komt te vervallen, levert de aanwezigheid van de risicovolle inrichtingen en transportroutes geen belemmeringen op voor de voorgenomen ontwikkelingen. Het plan leidt niet tot een verandering van het groepsrisico en er vindt geen overschrijding plaats van de geldende norm van het plaatsgebonden risico.

Natuur

Permanent

Door de komst van de weg zal een deel van het bos nabij Tjuchem worden gekapt. Hiervoor geldt een herplantingsplicht binnen drie jaar. Het herplantingsplan wordt later uitgewerkt.

Tijdelijk: verstoring

Daarnaast maakt de omgeving van de watergangen mogelijk deel uit van het foerageergebied of betreft het een vliegroute van vleermuissoorten. Hiervoor geldt dat niet tijdens de actieve periode (schermer of 's nachts van maart tot november) mag worden gewerkt of er moet een vleermuisonderzoek worden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2017 waarin wordt aangetoond dat wel in de actieve periode mag worden gewerkt. In september 2019 is een baltsonderzoek uitgevoerd. Bij een oude schietwilg (ter hoogte van het adres Afwateringskanaal 16) is een baltsende ruige dwergvleermuis aangetroffen. Gezien het baltsgedrag wordt uitgegaan van een binding met de boom. Een nader onderzoek naar vleermuizen vindt plaats in de periode van juni tot oktober 2020. Hierin wordt ook de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het te kappen bos bij de nieuwe erfontsluitingsweg voor het agrarische perceel onderzocht.

Het plangebied vormt een geschikt broedgebied voor verschillende beschermde vogelsoorten (buijzerd, havik en ransuil). Voor het opzettelijk verstoren van vogelsoorten of vernielen/beschadigen van (roof)vogelnesten moet een ontheffing worden aangevraagd. Als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in of rondom het plangebied. Wanneer kan worden geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden, dan mag er pas worden gestart met de werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

Op het bosperceel bij Steendam is een potentieel jaarrond beschermd nest aangetroffen. Er werd in het begin van de broedperiode nog geen verse opbouw op het nest gezien. Echter kan er niet worden uitgesloten dat het nest in gebruik is, omdat sommige jaarrond beschermde soorten later in het jaar starten broeden. Indien de nestboom wordt gekapt, dient te worden onderzocht of het nest een jaarrond beschermde status heeft. Hiervoor is onderzoek nodig naar het gebruik van het nest gedurende het broedseizoen. Indien sprake is van de aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest in de te kappen boom, dan is voor de velling een ontheffing nodig. Voor het verkrijgen van de ontheffing dient een belang uit de Vogelrichtlijn te worden onderbouwd.

Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Ten behoeve van de zorgplicht zal voorafgaand aan de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol worden opgesteld, waarmee de invulling van de zorgplicht wordt gewaarborgd.

Ter invulling van de zorgplicht dient de demping van de watergang op een zorgvuldige wijze (langzaam en bij voorkeur één kant op werken) plaats te vinden. De demping vindt bij voorkeur plaats nadat is verzekerd dat er geen amfibiesoorten aanwezig zijn in de watergang door vlak voordat de watergang wordt gedempt eventueel aanwezige amfibiesoorten weg te vangen met behulp van een schepnet en direct uit te zetten in watergangen die ongemoeid blijven in de directe omgeving.

Historisch landschap

De aanwezige historische elementen worden niet door de kadeverbetering aangetast.

Archeologie

Vanuit het aspect archeologie worden belemmeringen ten aanzien van de uitvoering van de voorgenomen ontwikkelingen voorzien. Er is namelijk een mogelijke wierde ontdekt. Dit heeft gevolgen voor de te graven sloot op die plaats. Geadviseerd wordt om op die locatie een proefsleuf te graven om uitsluitsel te geven over de mogelijke aanwezigheid. Als deze wierde wordt aangetroffen dient een plan te worden opgemaakt conform een goedgekeurd Programma van Eisen. Indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dient hiervan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikelen 5.10 en 5.11.

Bodem en Water

Uit de resultaten van de onderzoeken is gebleken dat er uit milieu hygiënisch oogpunt geen beperkingen bestaan voor de uit te voeren werkzaamheden, uitgezonderd het puin in dam P01 (net ten oosten van de woonboten bij Steendam) waar asbesthoudend materiaal tot boven de hergebruiksnorm is aangetroffen. Dit puin wordt gesaneerd. De resultaten staan de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkelingen op grond van de plannen niet in de weg.

NGE

Het gehele onderzoeksgebied is volledig vrijgegeven voor NGE, inclusief de twee bruggen.

BEOORDELING

De voorgenomen activiteit is de kadeversterking tussen Steendam en Tjuchem. Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 is voor het aanpassen van de kade is het opstellen van een projectplan Waterwet nodig. Uit hoofdstuk 1 is gebleken dat een mogelijke m.e.r.-beoordelingsplicht geldt voor categorie 3.2 van bijlage D bij het Besluit milieueffectrapportage. Vervolgens is voor de voorgenomen activiteit een ontgrondingsvergunning nodig. Ontgronden is een activiteit die is opgenomen in de bijlage (categorie D16.1) van het Besluit milieueffectrapportage. De m.e.r.-beoordelingsplicht is gekoppeld aan de vaststelling van de ontgrondingsvergunning (kolom 4 onder D 16.2). Het voornemen blijft onder de genoemde drempel van 12,5 ha of meer. Dit betekent dat volstaan kan worden met de vormvrije m.e.r.-beoordeling.

Kenmerken van het Project

In hoofdstuk 2 zijn de kernmerken van het project besproken:

- de kadeversterking wordt uitgevoerd om te voldoen aan de wettelijke normen voor hoogwaterveiligheid;
- ook wordt er ten behoeve van de verkeersveiligheid de autoweg over de kade verlegd, wordt het fietspad verhard, worden nieuwe ontsluitingswegen gerealiseerd en wordt voldaan aan de wettelijke eisen aan deze wegen;
- om de kadeversterking te realiseren zijn diverse maatregelen voorzien:
 - verbreden van de kade: tot maximaal 20 m ten zuiden van de as van de kade;
 - ophogen van de kade: tot 0,60 m boven de huidige hoogte;
 - verleggen kwelsloten aan binnenkant van kade;
- cumulatie van milieueffecten met andere projecten wordt niet verwacht;
- de activiteit op zich maakt geen gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

In de toekomst wordt mogelijk een stapsteen in de ecologische verbindingszone tussen het Roegwold en het Oldambtmeer gerealiseerd.

De kenmerken van het project geven aanleiding tot het verder bestuderen van de plaats van het project (in hoofdstuk 3) en de mogelijke effecten (hoofdstuk 4), zoals hierna nogmaals kort wordt aangehaald.

Plaats van het project

In hoofdstuk 3 is de plaats van het project besproken:

- er is geen sprake van drukbevolkte gebieden of een hoge milieudruk;
- wel zijn binnen het beïnvloedingsgebied gevoelige gebieden aanwezig:
 - historisch landgoed;
 - (lage) archeologisch verwachtingswaarden.

Het project vindt plaats in de directe omgeving van gevoelige gebieden. De effecten van de kadeversterking op deze gebieden zijn onderzocht in hoofdstuk 4 (zie hieronder).

Kenmerken van de potentiële effecten

In hoofdstuk 4 zijn de potentiële effecten besproken. Hieruit blijkt dat eventuele negatieve effecten van de ingreep een beperkte omvang, duur en frequentie hebben en daarmee de gevoelige gebieden niet of beperkt beïnvloeden:

- hoogwaterveiligheid: met het oog op hoogwaterveiligheid zijn de risico's beheerst, er is geen belangrijk nadelig effect;
- externe veiligheid: de gronddekking van de gastransportleidingen blijft gewaarborgd, er dient afstemming plaats te vinden met de eigenaars van de leidingen, tevens dient er rekening te worden gehouden met de hoogspanningsverbinding, er is geen belangrijk nadelig effect;
- natuur: in het kader van natuur is er geen ruimtebeslag, wel worden er bomen gekapt, als het broedseizoen in acht wordt genomen worden geen beschermde soorten verstoord, er is geen belangrijk nadelig effect, wel dient voor de werkzaamheden een ecologisch werkplan worden opgesteld;
- historisch landschap: de historische elementen worden niet aangetast, er is geen sprake van een belangrijk nadelig effect. De ruimtelijke inpassing is optimaal: de maatregelen zijn niet of nauwelijks waarneembaar aan de oppervlakte;
- archeologie: de bodem heeft een zeer lage archeologische waarde, er is sprake van een klein gebied waar mogelijke resten bevinden, maar er is geen belangrijk nadelig effect als gewerkt wordt volgens een Archeologisch Werkplan;
- bodem en water: er zijn vanuit milieu hygiënisch oogpunt geen beperkingen voor de uit te voeren werkzaamheden. Het puin waar asbesthoudend materiaal tot boven de hergebruiksnorm is aangetroffen wordt gesaneerd, volgens een plan van aanpak dat wordt goedgekeurd door IL&T.

Conclusie

Op basis van de kenmerken, de plaats en de potentiële effecten van het project worden geen belangrijke nadelige effecten verwacht van de kadeversterking. Evenmin zijn er relevante ontwikkelingen in de omgeving van het te versterken kadetrajec die zorgen voor belangrijke cumulatieve milieueffecten voor wat betreft de beoogde kadeversterking. Vastgesteld wordt dat een procedure voor een milieueffectrapportage niet noodzakelijk is.

In onderhavige m.e.r.-beoordeling is rekening gehouden met de volgende mitigerende maatregelen ten aanzien van natuur:

- er wordt niet 's nachts gewerkt of gebruikt gemaakt van extra verlichting;
- gezien het aantreffen van de ruige dwergvleesmuis en de mogelijkheid dat het gebied wordt gebruikt als foerageergebied, geen werkzaamheden binnen de actieve periode (schermer of 's nachts van maart tot november);
- als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen van de (roof)vogels, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in of rondom het plangebied;
- ter invulling van de zorgplicht dient de demping van de watergang op een zorgvuldige wijze (langzaam en bij voorkeur één kant op werken) plaats te vinden. De demping vindt bij voorkeur plaats nadat is verzekerd dat er geen amfibiesoorten aanwezig zijn in de watergang door vlak voordat de watergang wordt gedempt eventueel aanwezige amfibiesoorten weg te vangen met behulp van een schepnet en direct uit te zetten in watergangen die ongemoeid blijven in de directe omgeving;
- voor het starten van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkplan opgesteld;
- binnen drie jaar wordt een herplantingsplan opgesteld;
- het vrijkomend slib wordt niet verspreid op de aangrenzende percelen.

De mitigerende maatregelen worden nader beschreven in het projectplan Waterwet en via het uitvoeringsbestek vastgelegd.

REFERENTIES

- Witteveen+Bos. (8 mei 2020). AERIUS-berekeningen Kadeverbetering Steendam-Tjuchem, kenmerk: RSWMdSAFSiV1, referentienummer: 110010/20-007.249.
- Witteveen+Bos. (8 mei 2020). Quickscan Flora en fauna in het kader van een geplande kadeverbetering, referentienummer: 110010/20-007.134.
- De Steekproef bv. (april 2019). Steendam-Tjuchem, Kadeverbetering (Gemeente Midden-Groningen, Gr.) Een Archeologisch Bureauonderzoek, rapportnummer: 2019-04/11.
- De Steekproef bv. (september 2019). Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek (IVO-O) Verkennende en Karterende Fase, rapportnummer: 2019-09/14.
- ENVISO. (10 juli 2019). Verkennend (water)bodemonderzoek dammen tussen Steendam en Tjuchem, projectnummer: EN05117.
- Witteveen+Bos. (17 juni 2019). DO dijkversterking Steendam Tjuchem. Vooronderzoek (waterbodem), referentienummer: 110010/19-010.041.
- Unihorn B.V. (14 januari 2020). Milieutechnisch verhardingsonderzoek en asbestonderzoek, locatie Damsterweg Steendam., Rapport nummer 3905-19302-01-RAP-MOZ-01 v1.0.
- EVISO. (26 mei 2020). Aanvullend waterbodem, asbest & bodemonderzoek kadeverbetering tussen Steendam en Tjuchem, projectnummer: EN05364.
- Witteveen+Bos. (22 november 2019). Conclusie vooronderzoek niet gesprongen explosieven, referentienummer: 110010/19-019.066.

